

MARGINALIA > OPINIÓ

La Viena de la fi de segle

‘La ciudad de las ideas que creó el mundo moderno’, de Richard Cockett, explica la cultura vienesa del canvi de segle XIX-XX

L'edifici de la Secessió, símbol de la modernitat del fi de segle vienès.
ALAMY STOCK PHOTO

JORDI LLOVET

05 JUN 2024 - 13:13 CEST

La [Viena](#) finisecular (s. XIX-XX) ha generat una sèrie de llibres de gran categoria atès que es tracta d'un moment en la història de les idees, de l'art, els costums i la política que va tenir una gran transcendència a tot el continent, i un deixant poderós a causa de l'exili dels vienesos —sobretot els jueus— després de l'annexió d'[Àustria](#) pels alemanys l'any 1938.

MÁS INFORMACIÓN

Sobretot, llegim i votem a les eleccions europees

El llibre pioner en aquest sentit va ser el de Carl E. Schorske, *Viena Fin-de-Siècle. Política y cultura* (Barcelona, Gustavo Gili, 1981), que va trigar molt a esgotar-se. Va ser una llàstima que els estudiosos catalans de la cultura no s'hi fixessin, perquè aquell llibre oferia una pauta insuperable per a un estudi equivalent del nostre panorama historicocultural, sobretot si es pensa en la gran florida de les arts i els avatars de la política durant els períodes modernista i noucentista. Des de l'eclosió del moviment modern fins al final de la [Guerra Civil](#), Catalunya va presentar unes característiques tan peculiars i interrelacionades que se n'hauria pogut escriure un llibre similar. No es va escriure: la història de l'art va anar per un costat, la de la literatura per un altre, la dels costums ha estat poc estudiada i la de la política es va fer igualment pel seu cantó. Però la història de la cultura consisteix en la suma articulada de tot això: cap especialista no podrà abraçar-ho. Si tenim alguna cosa semblant al llibre de Schorske, en aquest sentit, hem d'anar a parar a l'obra de [Josep Pla](#), que va explicar-ho quasi tot del nostre segle XX; però per a això cal llegir molts milers de pàgines disperses.

L'altre llibre d'importància en aquest sentit el va escriure Josep Casals, *Afinidades vienesas* (Barcelona, Anagrama, 2003), igualment aconsellable, més extens que l'anterior i amb atenció a tòpics que el llibre de l'historiador de Princeton no va arribar a analitzar.

ciudad de las ideas que creó el mundo moderno, en perfecta traducció de David León (Barcelona, Pasado & Presente, 2024; original anglès del 2023). L'enhorabona als editors per la seva puntualitat, optimisme i perspicàcia.

El llibre, com no és habitual, ret homenatge al pioner en aquesta matèria, l'esmentat Schorske, professor a Princeton. Però si aquest havia concentrat la seva anàlisi en set temes aparentment limitats —de Schnitzler i Hofmannsthal a Kokoshka i Schönberg—, Cockett abraça un camp molt més extens de la vida social i política de la Viena finisecular i aborda a fons aspectes que l'americà no va arribar a estudiar, com ara l'emancipació de les dones, els diversos dominis de la ciència i, molt especialment —és la gran aportació del llibre respecte a les altres publicacions esmentades a l'inici—, la repercussió que van tenir els grans homes i dones de lletres i de ciència —en especial els economistes— vienesos en el desenvolupament dels camps respectius a l'estranger. La majoria dels emigrants vienesos van fer-ho als Estats Units —antic paradís de la vida intel·lectual de qualitat; ara cada dia menys per culpa de la moda dels *cultural studies*. Paul Lazarsfeld, de la dita “Viena roja”, hi va fundar la sociologia de la comunicació i la mercadotècnia tal com encara la coneixem; el socialista Victor Gruen, hereu de la millor i austera arquitectura d'Adolf Loos, va adaptar-la a la vida nord-americana i va impulsar la creació dels grans centres comercials tal com també els coneixem avui —si no et venen ganas d'entrar-hi, passes de llarg.

Des de Londres, [Anna Freud](#) —no el seu pare, que va morir de seguida— va treballar en la psicologia infantil encara que fos després eclipsada per la psicòloga Melanie Klein. Per a bé dels liberals —al cap i a la fi, tota la Viena del canvi de segle es va educar en el liberalisme—, F. A. Hayek va impulsar l'economia del lliure mercat, menystenint les teories del seu opòsit anglès, el tan educat Maynard Keynes, un dels membres del grup de Bloomsbury, defensor de la intervenció i la protecció de l'estat en l'economia: la dreta sempre ha optat per les teories de Hayek (vegeu la política ultraliberal de Margaret Thatcher), mentre que l'esquerra, per no deixar desprotegida la població en temps de malnança, ha optat per les de Keynes. El treball dels Tallers

“sobris” —la cafetera vienesa d’aquells Tallers, per exemple, no es podia agafar sense cremar-s’hi; els coberts eren cantelluts i un s’hi feria el palmell.

Tot això queda estudiat en aquest magnífic llibre de Richard Cockett, la principal aportació del qual, repetim-ho, és haver investigat a fons què deu tot el món lliure d’Occident posterior a 1933 als protagonistes de la gran ufana vienesa de la fi de segle.

COMENTARIOS - 0

[Normas](#)

MÁS INFORMACIÓN

Per entendre Kafka

JORDI LLOVET

Barcelona kafkiana: Quatre contes pel centenari de Franz Kafka

EL PAÍS

ARXIVAT A

Cultura · Viena · Àustria · Europa · Segona Guerra Mundial · Guerra civil

Se adhiere a los criterios de The Trust Project
[Más información](#)

Si está interesado en licenciar este contenido
contacte con ventacontenidos@prisamedia.com

CONTENIDO PATROCINADO

El truco n.º 1 para perder grasa abdominal (es muy sencillo)

COL DENTRE ES

[Más información](#)

Seresto, collar antiparasitario de larga duración

EL ANCO

[Más información](#)

Últimas horas de Wonder Week. Hasta un 30% de dto

MELIÀ HOTELS

[Reservar Ahora](#)

Y ADEMÁS...